

**ՄԻԱՎ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՐՅԱՆ ՆՄՈՒՇԱՌՄԱՆ,
ՄՇԱԿՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԵՎ ՏԵՂԱՓՈԽՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ**

Սույն ընթացակարգի նպատակն է արդյունավետ կազմակերպել բժշկական կազմակերպություններում ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության կազմակերպումը՝ արյան նմուշառումը, մշակումը, պահպանումը և տեղափոխումը ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնող լաբորատորիա:

Բժշկական կազմակերպություններում ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտությունը կազմակերպելիս պետք է առաջնորդվել գործունեության ընթացակարգի ստորև ներկայացվող քայլերով:

1. ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտության համար արյան նմուշառում, պահպանում և տեղափոխում

- 1) ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության համար անհրաժեշտ է 3-5մլ արյուն: Վերցված ամբողջական արյունը մինչև լաբորատորիա ուղարկելը կարելի է պահել սենյակային ջերմաստիճանում (+18°C - +25°C) մինչև 12 ժամ, սառնարանում՝ +4°C - +8°C-ի պայմաններում 1 օր: Անջատված շիճուկը կարող է պահվել +4°C - +8°C-ի պայմաններում առավելագույնը 5 օր: Նշված ժամանակից ավել պահելու անհրաժեշտության դեպքում շիճուկը պետք է պահվի սառցախցիկում (-18°C - «-» 20°C):
- 2) Որոշ արագ թեստերով հետազոտությունների համար հնարավոր է օգտագործել մատից վերցված արյուն, որը պահպանման ենթակա չէ:
- 3) ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշները ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն կատարող լաբորատորիա պետք է տեղափոխվեն պահպանման պայմաններից բխող ժամկետներում (առավելագույնը 7 օրվա ընթացքում):
- 4) ՀՀ մարզերի բժշկական կազմակերպություններում ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշների հետազոտությունն իրականացվում է տվյալ բժշկական կազմակերպության՝ ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնող լաբորատորիայում (այդպիսի լաբորատորիայի առկայության դեպքում) կամ տվյալ մարզի տարածքում գործող ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն կատարող հենակետային լաբորատորիաներում (ցանկը ստորև): Երևանին մոտ

բնակավայրերի բժշկական կազմակերպությունները կարող են ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշներն ուղարկել նաև ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ՝ վերջինիս հետ նախապես համաձայնեցնելով դա:

- 5) Երևանի տարածքում ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշների հետազոտությունն իրականացվում է տվյալ բժշկական կազմակերպության՝ ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնող լաբորատորիայում (այդպիսի լաբորատորիայի առկայության դեպքում) կամ ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ում:
- 6) ՀՀ մարզերում տեղակայված ՔԿՀ-ներում ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշների հետազոտությունն իրականացվում է կա՛մ ՔԿՀ-ում, կա՛մ տվյալ մարզի տարածքում գործող ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտություն կատարող հենակետային լաբորատորիաներում, կա՛մ ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ում:
- 7) Երևանում տեղակայված ՔԿՀ-ներում ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտության համար հավաքագրված արյան փորձանմուշների հետազոտությունն իրականացվում է կա՛մ ՔԿՀ-ում, կա՛մ ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ում:
- 8) ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն կատարող լաբորատորիա արյան փորձանմուշների տեղափոխման գործընթացը կազմակերպում և վերահսկում է այն հիմնարկի ղեկավարը, որտեղ արյուն է հանձնել այցելուն:
- 9) Արյան կամ շիճուկի փորձանմուշները տեղափոխվում են վակուումային կամ միկրոցենտրիֆուգային փորձանոթներով՝ եռաշերտ փաթեթավորմամբ: Փորձանոթները (առաջին շերտ) տեղադրվում են ջրանթափանց հերմետիկ բեռնարկղի մեջ (երկրորդ շերտ), որը տեղադրվում է սառնարան-պայուսակի մեջ (երրորդ շերտ) և տեղափոխվում՝ պահպանելով պահանջվող ջերմային ռեժիմը (+4°C - +8°C): Արգելվում է փորձանմուշների համար լրացված ուղեգրերը դնել տեղափոխման համար նախատեսված տարողությունների մեջ:

ՑԱՆԿ

ՀՀ-ում ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնող հենակետային լաբորատորիաներ ունեցող բժշկական կազմակերպությունների

Մարզ		Բժշկական կազմակերպություն
1	Շիրակ	«Գյումրու արյան փոխներարկման կայան» ՓԲԸ
2	Արմավիր	«Արմավիրի արյան փոխներարկման կայան» ՓԲԸ
3	Արարատ	«Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
4	Սյունիք	«Սյունիքի մարզային արյան փոխներարկման կայան» ՓԲԸ
5	Սյունիք	«Կապանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
6	Վայոց Ձոր	«Եղեգնաձորի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
7	Կոտայք	«Հրազդանի մարզային արյան բանկ» ՊՓԲԸ
8	Լոռի	«Լոռու մարզային փոխներարկման կայան» ՓԲԸ
9	Լոռի	«Ստեփանավանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
10	Տավուշ	«Իջևանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
11	Տավուշ	«Նոյեմբերյանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
12	Արագածոտն	«Աշտարակի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
13	Գեղարքունիք	«Գավառի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
14	Գեղարքունիք	«Մարտունու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ
15	Երևան	«ԶԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ

2. Փաստաթղթավարություն

- 1) Կատարել պատշաճ գրանցումներ կատարված հետազոտությունների վերաբերյալ, լիարժեք լրացնել ուղեգրի ձևը, ժամանակին ներկայացնել հաշվետվություն:
- 2) Եթե հետազոտությունը կատարվելու է այն բժշկական կազմակերպությունում, որտեղ վերցվել է արյան նմուշը, կարելի է օգտագործել տվյալ բժշկական կազմակերպությունում կիրառվող ուղեգրի ձևը: Ուղեգիրը պետք է պարունակի տեղեկություններ սեռի, տարիքի, բնակավայրի, ծածկագրի վերաբերյալ համապատասխան «Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսի վերաբերյալ հետազոտությունների արդյունքների մասին» վիճակագրական հաշվետվության ձև 88-ի:
- 3) Եթե հետազոտությունը կատարվելու է այլ բժշկական կազմակերպությունում, արյունը լաբորատորիա է ուղարկվում համապատասխան ուղեգրով (ներկայացված է ստորև), որը լրացվում է բժշկի կողմից 2 օրինակից:

- 4) ՄԻԱՎ-ի վերաբերյալ հետազոտություն իրականացնող լաբորատորիաները իրականացրած հետազոտությունների վերաբերյալ պետք է ներկայացնեն հաշվետվություններ՝ համաձայն «Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսի վերաբերյալ հետազոտությունների արդյունքների մասին» վիճակագրական հաշվետվության ձև 88-ի:

Ուղեգիր հ. _____

ԱՐՅԱՆ ՄԵՋ ՄԻԱԿ-Ի ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՀԱԿԱՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

արյուն/արյան շիճուկ ուղարկող բուժօգնականի անվանումը

Հերթական հ.	Գրանցման հ.	Անուն, ազգանուն, հայրանուն	Սեռ	Ծննդյան թիվ	Անձնագրի սերիա, համար	Հասցե	Կող	Արյուն վերցնելու օր	Կլինիկական ախտորոշում*	Հետազոտության պատասխան

* Հղիների արյան ուղեգրման դեպքում սյունյակում անհրաժեշտ է կատարել նշում այն մասին, թե որերորդ հետազոտությունն է՝ «առաջնային, հղիության ժամկետ» և «կրկնակի, հղիության ժամկետ»:

Ուղեգրող բուժօգնականի տնօրեն՝ _____ /ազգանուն, անուն/
_____ /ստորագրություն/

« _____ » _____ 20 թ.

Կ.Տ

3. Հապավումներ

ՄԻԱՎ	մարդու իմունային անբավարարության վիրուս
ՁԻԱՀ	ծեռքբերովի իմունային անբավարարության համախտանիշ
ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ	ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոն

Գործունեության ընթացակարգի մշակման աշխատանքային խմբի անդամների անվանացուցակ

1. Ա.Ասատրյան՝ բժիշկ-լաբորանտ, ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ի լաբորատոր ախտորոշման բաժնի վարիչ
2. Կ.Թեյմուրազյան՝ բժիշկ-լաբորանտ, ՀՀ ԱՆ հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոնի «Ռեֆերենս լաբորատոր կենտրոն» մասնաճյուղի փոխտնօրեն
3. Մ.Յախշյան՝ բժիշկ-լաբորանտ, ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ

Շահերի բախման հայտարարագիր և ֆինանսավորման աղբյուրներ

Ընթացակարգը մշակվել է առանց որևէ ֆինանսական աջակցության: Աշխատանքային խմբի անդամները միմյանց կամ որևէ կազմակերպության հանդեպ շահերի բախում չունեն:

Շնորհակալական խոսք

1. Ա.Պապոյան՝ բժիշկ-համաճարակաբան, ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ի համաճարակաբանական հսկողության բաժնի վարիչ
2. Ժ.Պետրոսյան՝ բժիշկ-համաճարակաբան, ՁԻԱՀ-ի ԿՀԿ-ի կանխարգելման բաժնի վարիչ
3. Լ.Ավետիսյան՝ ՀՀ ԱՆ հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոնի գլխավոր տնօրենի տեղակալ, ք.գ.թ.

Գրականության ցանկ

1. ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ հետազոտության և խորհրդատվության, լաբորատոր ախտորոշման կլինիկական ուղեցույց, ՀՀ ԱՆ 04.08.17թ. N 2412-Ա հրաման:
2. Պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման շրջանակներում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման և բուժման կազմակերպման չափորոշիչ, ՀՀ ԱՆ 27.12.14թ. N 76-Ն հրաման:
3. Կալանավորված անձանց և դատապարտյալների ՄԻԱՎ վարակի վերաբերյալ բուժաշխատողների կողմից նախաթեստային և հետթեստային խորհրդատվության ու հետազոտության իրականացման կարգ, ՀՀ կառավարության 10.07.13թ. N733-Ն որոշում:
4. Практическое руководство по биологической безопасности в лабораторных условиях. Третье Издание. Всемирная Организация Здравоохранения, 2004.
5. Consolidated guidelines on HIV testing services. World Health Organization; 2015.